

Трансформація законодавчого процесу України в контексті вступу до ЄС та завершення воєнного стану: нові процедури прозорості, участі та лобіювання

Ольга Корнієнко

*к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії держави і права,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: korniyenko000@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-2836-9585*

Після завершення воєнного стану в Україні постає завдання відновлення не лише мирних процедур законотворення, але й формування нової моделі взаємодії між державою, громадськістю та стейкхолдерами у процесі вироблення публічної політики. Трансформація політичних інститутів відбувається у ширшому контексті євроінтеграції, яка передбачає впровадження стандартів прозорості, відкритості та належного врядування. Умовою отримання статусу кандидата в члени Європейського Союзу стало ухвалення Україною низки нормативних актів, спрямованих на регулювання впливу інтересів та розширення інструментів участі громадян у розробленні рішень. Це означає, що реформування законодавчого процесу виходить за межі процедурної модернізації та охоплює зміну самого характеру відносин між державою та суспільством.

Одним із ключових елементів цієї зміни є запровадження правового регулювання лобіювання. Закон України «Про лобіювання» (2024) [1] формує правові рамки для легального та прозорого впливу на ухвалення рішень, переводячи взаємодію між суб'єктами публічної влади та зацікавленими групами з неформальної площини у регламентовану та підзвітну. Встановлення обов'язкової реєстрації суб'єктів лобіювання, визначення вимог до прозорості контактів та запобігання конфлікту інтересів забезпечують перехід до моделі, у якій вплив на політичні рішення визнається легітимним за умови його відкритості та документованості. Така інституціоналізація лобістської діяльності відповідає європейській практиці і сприяє формуванню симетричних та передбачуваних взаємин між органами влади, бізнесом, громадськими організаціями та експертним середовищем.

Іншим важливим елементом трансформації є запровадження механізмів участі громадськості у виробленні державної політики. Закон України «Про публічні консультації» (2024) [2], хоча формально стосується органів виконавчої влади, закладає новий стандарт відкритості, який може бути імплементований і в діяльність парламенту. Він встановлює обов'язковість оприлюднення проєктів нормативних актів, визначає процедури подання та розгляду пропозицій, а також зобов'язує органи влади надавати публічні звіти щодо врахування або відхилення надісланих зауважень. У цьому контексті громадськість перестає бути пасивним спостерігачем і набуває статусу повноправного учасника процесу формування політики, що відповідає підходам, поширеним у державах-членах ЄС.

Таким чином, впровадження законів про лобіювання та публічні консультації,

у поєднанні з поверненням парламенту до повноцінної дії Регламенту Верховної Ради, створює нову архітектуру взаємодії між державою та недержавними акторами. Йдеться не лише про підвищення прозорості чи покращення технічної якості нормативних актів, але й про формування іншої моделі врядування, у якій прийняття політичних рішень ґрунтується на відкритості, інклюзивності та підзвітності. Така модель наближає українську систему публічної політики до європейських стандартів та сприяє зміцненню довіри між владою і суспільством, що є критично важливим для держави, яка виходить із війни та рухається шляхом глибокої інституційної модернізації.

Ключові слова: лобіювання; публічні консультації; прозорість; врядування.

Список використаних джерел

1. Про лобіювання: Закон України від 23.02.2024 №3606-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3606-20#Text> (Дата звернення 25.11.2025)
2. Про публічні консультації: Закон України від 20.06.2024 № 3841-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3841-20#Text> (Дата звернення 25.11.2025)
3. Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 №1861-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> (Дата звернення 25.11.2025)